

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунун, Тыва АССР-ниң Дээди Совединиң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

ПРОПАГАНДИСТЭЭРИ — ПАРТИЙЖИ ДААЛГА

«Хертек Чуденевчи Кудурунпай хай адырлыг улуг ажыл-агыйын үр чылдарда башкарып келген, мергенжилдиг удуртукчу болуундан аңгыда, бисте эң эки пропагандисттерниң бирээзи. Ол сөөлгү үш чылдың дургузунда колхозта № 1 хойжу бригаданың малчынырынга В. И. Ленинниң долчу наамдарын болгаш «Политиктиг билгилериниң үндэсинерин» республиканын, районун, колхозтун амыдыралы-биле сырый холбаштырып, кичээлдерин утка-шынарлыг, солун кылдыр эртерип турар. Оон башкылап турганы политиктиг эге школаны эрткен чылын 13, бо чылын 22 икки доокса тускай херечилдерин алганнар. Боду доктаамал өөренишпез, хойжулар-ның билгил чедип алырынче чүткүлүн хайныктырган пропаганда-ниң маңаа кириген үлүг улуг...» Бо болза Бай-Тайга районда «Мурнакчы» колхозтун даргазы, ында политиктиг эге школанын пропаганда-ниң эң Х. Ч. Кудурунпайны дугайында И. Донгактың чагазындан оудуруглар-дыр.

Боттарының харылап турар кол албан хүлээлгезинден аңгыда, марксисч-ленинчи теорияны шүңгээп алыр талазы-биле коммунистерге болгаш партия кижигүнэс амыдыралы-биле дууштур чорууда, оларның теоретиктиг болгаш методиктиг өөредилгезин организаастар херек. Бо талазы-биле СЭКП райкомнарының агитация болгаш пропаганда кидилдери, методиктиг чөвүлелдер улуг ролуа-ынаар хүлээлгелиг. Олар эртен өөредилге чылында чыгындан дуржулганы байыдып нитилештирер, четпестерден чогуур түңкүлдү кылыр, пропагандистерге хүн бүрү методиктиг сүмени бээр апарлар.

Эртен өөредилге чылында СЭКП-ниң Бай-Тайга, Барың-Хемчин, Вур, Каз-Хем райкомнары пропагандистер-биле амыдыл бекиткенге тургузуп, оларның семинарларын, дуржулга солчулганы организаастап турганнар. Ыччалзжок Тожу, Таңды районнарга бо амыл кошкан организаастаттыг-тан. Ыччангаз чамдык черлерге кичээлдер чалгараңчыг эр-тип, идеялиг деңгели чавыс болгаш хүн бүрүнүн практиктиг сорулгазы-биле харылзаа-ы кошкан болуп, дыңнакчыларның боттары марксисч литературалар-биле амыдыралы-биле кичээлдерини шоолуг салбап турган. Ындыг четпестери партия организаасталарының дуузазы-биле пропагандистер боттары чайданды хүлээлгелиглер.

В. И. Ленинниң төртүтүнгөн хүнүнден бээр 100 чылынга уткуштур белектилдин үзүндө партия организаасталары бүгү идеологтук амыл-чоруулганы идеяликтигизашан, коммунистер болгаш амылчы чинаар марксисч-ленинчи теорияны ханызы-биле шүңгээп алзын дээш улуг амылды чорууду турар. Бо чугура херекке кол кижи пропагандист болуп, Ыччангаз олар ленинчи идеяны коммунисттер тургузушкунуң бо хүнгү сорулгалары-биле ханы холбаштырышкан, Владимир Ильичиниң чагыгларын партия болгаш совет улус на-чаар боттандырып турарын дыңнакчыларга ханызы-биле таймалбырлап таныштырар апар.

Эртен өөредилге чылында СЭКП-ниң Бай-Тайга, Барың-Хемчин, Вур, Каз-Хем райкомнары пропагандистер-биле амыдыл бекиткенге тургузуп, оларның семинарларын, дуржулга солчулганы организаастап турганнар. Ыччалзжок Тожу, Таңды районнарга бо амыл кошкан организаастаттыг-тан. Ыччангаз чамдык черлерге кичээлдер чалгараңчыг эр-тип, идеялиг деңгели чавыс болгаш хүн бүрүнүн практиктиг сорулгазы-биле харылзаа-ы кошкан болуп, дыңнакчыларның боттары марксисч литературалар-биле амыдыралы-биле кичээлдерини шоолуг салбап турган. Ындыг четпестери партия организаасталарының дуузазы-биле пропагандистер боттары чайданды хүлээлгелиглер.

В. И. Ленинниң төртүтүнгөн хүнүнден бээр 100 чылынга уткуштур белектилдин үзүндө партия организаасталары бүгү идеологтук амыл-чоруулганы идеяликтигизашан, коммунистер болгаш амылчы чинаар марксисч-ленинчи теорияны ханызы-биле шүңгээп алзын дээш улуг амылды чорууду турар. Бо чугура херекке кол кижи пропагандист болуп, Ыччангаз олар ленинчи идеяны коммунисттер тургузушкунуң бо хүнгү сорулгалары-биле ханы холбаштырышкан, Владимир Ильичиниң чагыгларын партия болгаш совет улус на-чаар боттандырып турарын дыңнакчыларга ханызы-биле таймалбырлап таныштырар апар.

Чаз өөредилге чылынга бекиткенмишан, партия организаасталары пропагандист кадрларны шийил алыр, оларны чөп амылгаар, өөредилгени организаастар талазы-биле тодаргай хемчеглерни ал турар. Ыччангаз пропаганда-ниң эргезинде хай саныг өөредилге номнары, көргүзүл материалдары бар болгаш төөгүнүң болгаш экономиканын, философияның эң чугула айтырылаларының талазы-биле чүдүлдерин, тайылбырларын парлагалга калбаа-биле парлап турар. Сорулга чүл дие, пропаганда-ниң бүрүзү ону чөп амылгаары болуп.

Пропаганда-ниң — эң чугула партияниң даалганы күөсөдир, массага ленинчи идеяны чедирер, партияның болгаш чазак-тың политиказын тайылбырлаар улуг харыскалгалыг ажыл-ды хүлээлгедирген чүве төлөдө, ол болза партияның буюлг идеологтук дайынчызы, кижилерге идеялиг салар чедирер идеялиг кичизидикчи болуп умжурлуг.

В. И. Ленинниң төртүтүнгөн хүнүнден бээр 100 чылынга белектил дугайында СЭКП ТН-ның доктаалында марксисч-ленинчи өөредилгениң дугайында улуг кичээлдерин салган. Ында мында дээш: «Марксизм — Энгельсизм — Ленинизм» идеяларын хандыр өөренири болгаш пропагандалары — амылчы чонаарың коммунист кижизидилгезиниң талазы-биле партия организаасталарының идеологтук ажылының үндэсин болуп. В. И. Ленинниң төртүтүнгөн хүнүнден бээр чус чыл болуунга белектенмишан, партия организаасталары бүгү коммунистерниң марксисч-ленинчи өөредилгезиниң, революшч теорияны коммунистерниң болгаш партия кижигүнүч эвостерин калбак массаларың хандыр өөренириниң талазы-биле амылды күштелдирер умжурлуг. Бо чагай сорулганы чедишкенин шийитпирлээр — пропаганда-ниң билиминден дуржулганын бээр оон амылга чүткүлүндө, идеялигинден улуг-биле хамаргыр чүве төлөдө, парторганизациялары оларны сатыш салыгыр өөредир, кижизидер, хүн бүрү кичээлге салыр хүлээлгелиглер.

Волгага тиилелгениң 50 чылы

Казаның амылчы чонаары Казан Армияның кескестериниң хоорайы ак гвардейжилерден хостап хүнүнден бээр 50 чылында белектенген турар. Казаның штурманын кызыл-шеригжилерге чоруткан чагалазында В. И. Ленин Казан Армияның хоорайы ээле алганы быжыг, шийитпирлел, тиилелгениң хөдөлүшкүнерже оон шилээни бээр деп демдегелээр.

Казаның хостан соода-ны хонганда Казан Армия Симбирскни, а оон соода Самараны ээле алган. Антанга империалистерниң планнарыга олунмат согушкуну таварыштырган.

РЕСПУБЛИКАНЫН КЫШКА-АЖЫЛЧЫ ХҮНҮ

КЫШКА БЕЛЕТКЕЛ ЧОРУП ТУР

«Тээли» совхозтун туралында хойжу бригаданын Мугур-Талда ситен кылып турар болук малчынырынга чоокта чаа чөдө бердипс.

Кежээ орай аларган, дээр бораңдап, чаа чаап турду. Дөрт мөгө-шыраак эрлер тергелгил тракторга сааң чүдүрүп турар. Коммунист Салмак Кумбадак база оларын-биле кады ажылдап тур.

Бо өл-чаа-та дуду бер-бес чүве бе? — деп айтырдымыс.

— Ол чүү дээринер ол. Кышка белеткеге хостут шак бүрүзү ажылдаар-ла болгай. Өл-даа болза, кыштакта чедирип алган соода, дээр азы бээрге, тардып откалган, кургалып алыр-ла болгай — деп, эң Кумбадак удурланды.

Ол бригаданың өскө бир болук кадарчыларын мурнакчы хойжу С. Төрештей баштап, база бир ыңдыг трактор-биле кыштактарже саваң, ситен сөөртүп, олар-биле чаркып ажылдап турар.

— Бо удаага оларга мурнакчы хойжу — дээш, эң Кумбадак Шивилгениң Улуг-Хову-же айтты.

Шивил-ла, кежээки ыркым хову-нуң делгеминер долду каргыраалан, аар чүткүтү

трактор Улуг-Ховуда кыштагың баарында оун чайынан-дыр чүткүп үнүп чыдыр.

Кумбадактың бөлүү база тергелгил долду чүдүрүп ал-гаш, кыштакта чоруту.

Саваң чүдүрүп ажылдап хүнүзүн малчылар хойжу-нуң аалына иинг мүн ижиң, шай-лап олурда.

— Бистин бригаданын хойжулары шүтү хойжу эң Төрештей ышкаа ажылдаар чүткү болза, эки-ле-дир ийин, Бистин бригадада чамдык чаа-даа кижилер база бар. Олар бүгүн ажылга келбедирер. Оларын бирээш чайын чер-де кескен ситенин бестин бөлүп албаан, кайраан ситен черде ирип калган-ла болгай. Ажаап ал-ла шыдаар — деп, ситен, саваң бар-дыр.

Ындыг ийи-чангыс чаага малчылар кыштын берге үзү-нде ам ээп дөндөп турал-даа, чайы үеде мал чөмөри белектил албап бүрүзү ийи-мүн эвес, салбырын, бригада-нын удуртукчуларыга үргү-чү-де чедип, негедө салып, хүн хүнү-биле араа олурар, азыралчы хонунг болуп. Ындыг малчыларның боттарыга негедө тургузарга, «аарыг мен дээр», азы оон өскө кандыг-бир-ле чылдаган-

лыг болуп, оон келерге «мал-чылар алыңар» дээр. Ындыг кижилерге куруне малы кадар-чынын ажың биче болуп — деп, эң Кумбадак чугаалап орду.

Ураваанда ол хойжу брига-даның бригадир эң С. Төреш-тейниң трактору дааш-шыккан-ныг чайынан чедип келди.

— Эртен өл-чаа-шкыны-даа болза, эртекке-де ажылга үнөр херек. Аңгыс аңдарга даон тракторлар манай турар болгай, аштер. Саваңны шө-лөң дүргөн арыга эки. Кыш-тактарга чедирип алган соон-да, өл-лаа болза саваңны кур-гаг черге, даң, херик кырып-га, салгың-хатгыг черлерге тардып откап, кургалып ап бо-лур болгай — деп, эң Төреш-тей хойжуларыга чарлазы.

Хойжулар эртен эрте келдир болуп дугурушкан, аалдарын-че таран чагылап берди.

Хойжу эң С. Төрештей өл-бүзүниң дем-биле бо чылын 15 тонна ситен белеткек хү-лээлгезин 20 тонна кылдыр күөсөдип, оон 10 тоннаын кыштакта чедирип алган. Ол бодунун кодагында ажылдап турарында аңгыда, өскө эң-өөрүнүн ажылында база дуу-ла-лап турар. Кыштаанда 400 хой турар кажаанын көрпө-

ХОВУЛАРДАН МЕДЭЭЛЕР

СТАВРОПОЛЬ. Ставрополье-нин сонгу-чөөн талазында бол-гаш сынмар дээр районнарында кузун чамар культураларын тарып эгелээ. Ирайга оларын тарыттынар шолу ийн миллион гектардан амыч болуп.

АЛМА-АТА. Кустанай об-ластың Дингилдин районунуң тараа-жылары эрте бижар тараа культураларының дүжү-дүн ажаап алырын Казахстан-

нын сонгу талазынга мурнай доокшап, курунеге тараа сада-рының планын күөсөткөн.

БАКУ. Азербайджанның хо-ваңчилери курунеге баштайгы 50 муң тонна хөвөн садарын доокшап.

АШХАБАД. Каракумун Ленин аттыг канал зоназы-нын кур чер совхозтары хөвөн дүжүдүн машиналар-биле мас-салыг ажаап ап эгелээ.

ТАШКЕНТ. Сыр-Дарья об-ластың колхоз, совхоз хирман-нарынга дүжүт ажаап алыңчы-лары хөвүлдерден үрелин болуп бедик шынарлыг центер-цент-нер баштайгы хөвөн экиле-ген. Бухара, Сурхандарья, На-манган област база үрелин белектен эгелээ.

(СЭТА).

50 ЧУРТКА БЕЛЕКТИГ

МОСКВА. (СЭТА-ның корр.). Совет Эвелеки электротехника үзетпүрүнү продукцияны бе-жең ажыг чурттарга берип турар. Бүгү-англалдыг «Энерго-машэкспорт» каттыжымшы-нын даргазын ораакчы-зы В. П. Павлов паралага кон-ференцияга ыңчалдыг аңы-латкан.

Энергетика дериглерин бу-дүрүп бээр талазы-биле улуг керээлөр бо чылын Герман Де-мократтыг Республиканың, Венг Уаус Республиканың, Кубаның даштык сандыг орга-низациялары-биле чарыган. Совет электротехника-ныкче-рин Норвегияга, Италияга, Японияга будүрүп бээриниң элээн хой керээлери база чар-дыган. ССРЭ-ниң бир мөөр-тралейбустарын Колумбия салып алган.

В. П. Павловтун лыңчака-ның бугулар алмрга, даштык чурттарда салып алыңчылар үзетпүрүнү металлургия, хи-мия, саазын будүрер болгаш өскө-даа адырларыга ажы-лаар совет энергетика деригле-рин аажок сонуурган турар. Ындыг дериглер будүрүп бээр-ниң керээлери Финляндия-ның фирмалары чедип алган.

Совет каңналга машиналары хой чурттарга, оон иштинде Италияга, Францияга, Англия-га боттарын эки бузурелди көргүскөн. Каттыжымшык Японияга каңналга дериглерин будүрүп бээр калбартып турар.

«Энергомашэкспорттун» бу-дүргөн продукцияныкче хир-вирлерин бо чылын даштык чурттарын специалыстат-тыңан 18 делгелеринде чоңа көргүзүп турар.

А. АДЫГБАЙ.

Бай-Тайга район.

Пландыа-шкының болгаш экономика-ныг берилиш-ниң чаа системизаа-ныг Ак-Дову-ракта «Тыва даг-дугу» ком-бинат шилээни ажыктыг та-йыларын көргүзүп эгелээ бер-ген. Маңаа херек кылдыр 1967 болгаш 1968 чылдарың ийи-ги кварталдарында комбинат-тын ажылының көргүзүлгези

айтымы. Эртен чылын ийи-ги кварталында 1888 муң рубльдиң продукцияны сазып сазарган турган болза, бо чыл-дын ийиги кварталында 4113 муң рубльдиң продукцияны сазарган, ол болза эртен чыл-дың бо үзү-биле деңгээрге 218 хуу болуп-дур.

Барааның продукция бүзү-

оери ол-ла үелерге алмрга 110 хуу, баласкылдык ордула — 107 болгаш сөөртүг даг-дугу ары-лаары — 115 хуу болган.

Ажылдыг кол көргүзүлгүн бирээш — орунда кижилер болу берген-биле ажылыңар, ий-жеңер-техниктиг ажылдакчы-ларның каңналга кымырында, будүрер продукцияны шына-

рым бедилеринге сонуургалы бекээш.

Комбинатка шыналга бээр-ниң системизин бүрүн чартакка болгаш ам шаңналдыг 90 хуу-зун планын каалгаларын чус хуу күөсөткөн дээш бээр чу-рум тургустунган.

«Тыва даг-дугу» комбинат ажыл-агыйы чорууларының чаа

системазын бугулар чүткө беш айлар дүргүзүлгө ажылдап ту-рар болза-лаа, оон ажыктыг тодаргай көстүп келген.

Чурукта: (солгай талазын-дан): П. Сикотун экскава-тор ажыл өйүндө өрүмчкети Саза Белек ажылдап киряте-

ринге белектенип тур. Айың, хүнүң нормазын ол доктаа-мал ажыг күөсөдир болгаш бодунуң өөрүгө үлгүлөргө кижилериниң бирээш.

С. ФЕОКТИСТОВТУҢ фото-лары

Москвадан медээлер

Наймысала сентябрь 13-те ыаш ажылдакчыларының хү-нүн утаан байырыг хуралдар эркен. Ол хүнү чүткүр өскө-сөөдө демдегелээр. Бугун бо-тарынның хүнүн ыаш болбаа-зын болгаш ыаш үзетпүрүнүн ажылдакчылары база ыаш ажыл-агыйының ажылдакчыла-ры демдегел турар.

Совет Армияның Төп бажы-нынга сентябрь 13-те Кызыл Тук орденниң чартык чус чыл оюн утаан хурал болган.

Анык Совет Республиканың шийталгалдар демдегелер баш-тайгы хавылазы — Кызыл Тук орден Бүгү-англалдыг Төп Күөсөкчи Комитетиниң Декре-тин бугуар 1918 чылдың сен-тябрь 16-да тургустунган. Оон бээр Социалисттик Ала-чурт-та даянынарыга ууру тулчууш-куннарга оза дилимин, ма-дыр, шулургууун көргүскөн бистин Төрзүн чүтүвүстүн ал-дарыг чус-чус мун оолдары. ССРЭ-ның Чепекетин Бүштө-риниң хой кескестери катты-жымшкыны оо дээш шаң-нал-биле шаңаткан. Бирги Кызыл Тук орден-биле хамаа-ты дайынын мазыры, шы-гараңгай совет полководчу В. К. Блюхер шаңаткан.

МУРНАКЧЫЛАРГА ДЕННЕЖИР!

Сентябрь 13-ке чедир 72 муң га тараа культуралары, азы планның 29 хууу кестинген, Курунеге 5541 тонна тараа-ны, азы планның 9,2 хуууу саткан.

37 муң га айгыс, азы план-ның 23,2 хууу алдартыган.

Эртен хүнүндө бир хүнде-де ажылдап кыдышкын ком-байн бүрүгө ортумза-биле 6, кичирбегил тракторга 4 га бо-лган.

Каз-Хем районун «Комму-низмче орук» колхозунун тара-ажылары ажаап алышкын ажылдарын бичи-даа соксаш кылбай дайыны бүү-биле чо-рууду турар. Олар бо чылдын дүжүт ажаап алышкыны бугу-дур шалымчылары болу бер-генер. Ында бугу ажылдарын тодаргай, чаргыс ай орта-ны астап турар, ыччангаз ажаап алышкын агрегаттары ту-рушкуну чок болгаш белик шы-парыг ажылдап келген. Кол-хозтун баштаар чери, специ-ялы, бригадалары бо ха-рыскалгалыг ажылга баш удур эки белектенген. Ылаа ам ажааттыганын шөдөр плазын-ны 73 хуууу ашкан. Бо ажылга туз-туста 300 га ажыг черин дүжүдүн ажаап ап, ажылдыг ала-ла мергезең Кузума Преснянников, Петр Ситников шыкаш механизаторларын колхозунга уаг аны-дузасын демдегелээр чугула.

Ол-ла районун «Кызыл тул» колхозунун комбайнелери

Иван Сачин, Николай Рябукин, Юрий Хасбинов, Ленин аттыг колхозтун комбайнелери Ни-колай Корвин, Сергей Миков, Чөөн-Хемчик районун «Искра» колхозунун комбайнелери Мо-лун Кертик-оол, Хомушчу Ла-

Иван Сачин, Николай Рябукин, Юрий Хасбинов, Ленин аттыг колхозтун комбайнелери Ни-колай Корвин, Сергей Миков, Чөөн-Хемчик районун «Искра» колхозунун комбайнелери Мо-лун Кертик-оол, Хомушчу Ла-

Иван Сачин, Николай Рябукин, Юрий Хасбинов, Ленин аттыг колхозтун комбайнелери Ни-колай Корвин, Сергей Миков, Чөөн-Хемчик районун «Искра» колхозунун комбайнелери Мо-лун Кертик-оол, Хомушчу Ла-

Иван Сачин, Николай Рябукин, Юрий Хасбинов, Ленин аттыг колхозтун комбайнелери Ни-колай Корвин, Сергей Миков, Чөөн-Хемчик районун «Искра» колхозунун комбайнелери Мо-лун Кертик-оол, Хомушчу Ла-

ны-биле хой тараа шала бас-тыртыган саваң-биле кады черге тиктүп коруп турар. Комбайнелер Александр Чо-ла-Кара, Сангай — Таа-ар-оол олар комбайнелер карак ча-жып «сергетизаасталың» түңкүлде, оларын кестирп эркен чериниң таразыныг барык чартык кезин хөвөр ту-руп калгалаан. Өскө чамдык комбайнелер база ажылды үрөй кылып турар. Эңне харыскага чок чорук — ол ком-байнелерин салбырын агроно-му эң Деспичке карак ужу-ба-ле көрүп эртин, ажылды хылаан кичи бооп алаа-ла бүү барар турарында болуп.

Совхозтун кол специалистери, парток секретары хуу-шөө-лөрсө ховар бээр азырал-лар. Партия райкомунун борузуну дүжүт ажаап алышкынын аң-чаар харыскага чок уурун турары дээш совхозтун дирек-тору эң Деспичке карак ужу-ба-ле көрүп эртин, ажылды хылаан кичи бооп алаа-ла бүү барар турарында болуп.

Иван Сачин, Николай Рябукин, Юрий Хасбинов, Ленин аттыг колхозтун комбайнелери Ни-колай Корвин, Сергей Миков, Чөөн-Хемчик районун «Искра» колхозунун комбайнелери Мо-лун Кертик-оол, Хомушчу Ла-

Парлаан соонда база катап

«ЗАРЯ» АЖЫЛДАП ЭГЕЛЭЭН

Чоокта чаа Улуг-Хемниң пароходство черинге пассажирлер сөөртү «Заря» деп теплоходтун негенин бистин солунуус бодунун номучуларына дыңаткан болгай. Хары угаа 60 икки олутур ол теплоход Тыянын суг оруунга пассажир-лер сөөртүлгезиниң эгезин салыр деп бижээ бис.

«Заря» негелден бээр он хонук ажа берген. Бо үеиң дур-гузунда оон капитаны эң Солдатов пароходство чериниң тус-най эртемчилери-биле кады Каз-Хемниң, Бич-Хемниң болгаш Улуг-Хемниң уннардын шийчелер, пароход тургузар болгаш хоорайың чурттанчылары дыштаныр хүнүндө сөлгүсө-тээринге таарымчалыг черлерин тодаратканнар.

Навигация сезону доозулгуме азы суг доңгумага чедир «Заряны» чүнү кылырын пароходство чериниң начальни-гин ораакчызы Василий Александрович ШАШОВТАН айтыралымыс, ол дараазында дыңнадыгы ыкыл.

Пассажирлер сөөртү теплоходтун сезон эртин чорда кел-гени хомунданыч. Ыччалзжок ол бодунун амылын эгелээ. Бо дыштаныр хүнүндө баштайгы пассажирлерин сөөртүп эгелээ. Суббота хүнүндө Ик-Тей болгаш Мара-Хазан аразыга сөлгүүстөөн кижилерин сөөртү. Кызыл-биле бо суурларын аразыга 6 рейсти кылып бис. Воскресеньеде Сары-Сеп чет-кеш кээр. Оон дараазында хүнде Шагаан-Арды чедери план-наттыган.

Сары-Сепке баргаш шак хире донтаар, нийтизи-биле бо аразыга 8 шак чарыдааттынар. Албан, организация болгаш будурулге черлеринден коллентитет чыгылар хойу-биле кээп эгелээ.

Моон сонгаар сезон доозулгуме чедир «Заря» хоорай чо-гулга элээн хой рейстерин кылыр. Непри сезонуа ол донтаа-мал графин бугулар ажылдаар.

С. МААДЫ.

ИДЕЙЛИГ КАЧНАЛЫШКЫН

«В. И. Лениннің төрттүн-
ген хунуенден бээр чүс чыл
оюнга белеткенни тургаш,
бүгү коммунисттерин маркс-
сисч-ленинчи өөредилгезин
ни, коммунисттерин болгаш
партия кижигүнү эвестерин
калбак массаларынын рево-
люсчу теорияны ханызы-
биле өөренерини талазы-
биле ажалды партия орга-
низациялары күштедирер
ужурау».

СЭКП ТК-ның «Владимир Иль-
ич Лениннің төрттүнген хуну-
енден бээр 100 чылына белетке-
лге» доктаалынан.

Партия чырымышкын сис-
темазына чад өөредилге чылы-
ны эгелээр-биле колбаштыр
СЭКП-ның Улуг-Хем райкому бе-
леткеди чоруткан. Колхозтарга
болгаш совхозтарга паркомнар-

биле кады өөредилгени калды
хевирин шилеп алырынын дуга-
йында коммунисттер-биле бесе-
дары кылгалаан. Четчелешкин
үзүндө диннакчыларын калды
бир школага, теоретиктиг семи-
нарларга кири бижирде, олар-
ның нити билинин, политиктиг
белеткенин, практиктиг ажылга
дуржулгаларын деңгелин шың-
гы барымдаалаан.

Индиг хемчеглерин сагыр чо-
рук кижиги бүрүзүн өөредилге
сонугаалды болурун хандылар,
иччаар өөренири коммунисттер
идей-политиктиг денелерин бе-
дирине бурунгаар базым болур.
Коммунисттерин болгаш кижигүн
эвес активчилерин өөредилгезин
эки организастары оларнын
идейлиг өздүлгезингиди ичин
белет, чад нитилелдин ишпейлиг
тургузучу болгаш буржуаз иде-
ология-биле эштеп чок демиседди

болурунга дузаалар дээрин ханы
билип алган турарына кичээ-
гейин улаары чутула дээрин
бисте эки угап турар.

В. И. Лениннің төрттүнген
хунуенден бээр 100 чыл болур
оюнга белеткеннишан, бүгү-
ле коммунисттерин болгаш кижигүн
эвес активчилерин марксисчи-
ленинчи өөредилгезин, рево-
люсчу теорияны оларнын ханы-
зы-биле шигээдин алырында
талазы-биле ажалды шигирлиг
күштедирерин хемчеглерин
районун бүгү партия организа-
циялары ап турар.

Партия өөредилгенин четки-
зин четчелээр талазы-биле ажал-
ды «Найрал» совхозтун болгаш
«Күш-ажылдың хосту» колхоз-
тун партия организациялары че-
дишкенин чоруткан. Ам өөре-
дилге чылы эгелээр билек нити-
районга 14 эге политиктола-

лар, марксизм-ленинниң үнде-
зинерин өөренирин 36 школа-
лары ажалдаар. Ол бүгү школа-
ларга нити-биле 997 кижиги
өөренир. 52 дыпнакчылыг пар-
тия кижиги активтиг бир школазы
ажылдаар.

Он аңгыда 454 кижиги бот-
өөредилге-биле өөренир. «Бистин
деннин комсомол», «Партия ду-
гында беседалар», «Прометей»,
«Олимп» болгаш өске-даа бол-
гумнерге 860 комсомолчулар
болгаш аныктар өөренир, оң-
биле кады чамдык комсомолчулар
партия чырымышкын болгаш
нереңге өөренирлер.

Колхозтарын база совхозтар-
нын удурутчуларынга, тускай
эртемнигеринге, партия, ажал-
агый ажалдакчыларынга партия-
ажыл-агый активниң школазы
турар. Диннакчылар болза кедээ
ажыл-агый бугурулгезин тодар-

тай экономиказы-биле чергелеш-
тир политиктиг экономияны, фи-
лософияны база апаз өөренирлер.

Коммунист болгаш партия ке-
жигүнү эвес-даа малчыннар, хоу-
ажылдакчылар, саанчылар, ка-
дарчылар зоотехнианы, ветери-
нарияны болгаш агрономияны
үзүндерин өөренирлер. Ирак-
ны оларда ажалдап турарлар-
ның өөредилгезин талазы-биле
бергелер таваржып турар. Ол-
рун хой нуруузу бот-өөредилге-
биле өөренир. Практиктиг дуза-
ламчы көргүзери-биле политик-
форматорларын оларга бытыр-
лаан. Олар айда ийи катеп лек-
цияларын номчут, беседаларын
кылар. Бо сорулга-биле колхоз-
тарга болгаш совхозтарга «Хой-
жулар хунерин» организаста-
рын практикалар, иччанга-
ажыл-агыйн удурутчула-
ры оларын айда ийи катеп тран-

спорт-биле хандылар.

Бисте 70 пропагандистер
ажылдап турар, олар колдууда
дээр эртемниг болгаш пропаган-
дисти дуржулгалыг эштер. Бо
талазы-биле дуржулгалыг эштерге
Ары-Узунде Б. Горчев (маркс-
сизм-ленинниң үндезиннерин
өөренир школага), оң ийи аге
политиктоларда Дарга Аппи-
чок, Мого болгаш өскелер-даа ха-
мааржар.

Районун политөөредилгезинге
эрткен чылын четпестер база
турган. Эрткен өөредилге чылы-
ны эгезинде «УТКА 25 чылы»
совхозка (парток секретары эш
Н. Кызыл-оол) өөредилге четпес-
тургузунган турган. Апаз ки-
чээл узер чоруктар тургулаан.
Бали-Бол суурга (партия аге ор-
ганизациянын секретары эш
М. Сыгыр-оол) кичээлдер база
туугурун тургулаан.

Бот-өөредилге-биле өөренир
турганын хамаарыштыр кол-
троль кошкан турганын айтты-
шан, бо чылын ол талазы-биле
ажылды күштедирерин чутга-
лаар ужурау. Партекомнар олар-
биле теоретиктиг семинарлар кыл-
баз, беседалар чутгааларын ба-
за ховар турган. СЭКП райкому-
нун пропаганда болгаш агитация
кылдып тус-тусе коммунисттер-
биле чүгле чалгыс катеп теоретик-
тиг семинар болгаш беседа чут-
гаалакчыларын кылган.

Устуңда айттыгач четпестер-
ни чад өөредилге чылында катеп-
тавас дээр тодаргай хемчеглерин
алыр бис. Иччанга чад өөредил-
ге чылында коммунисттер бүрүзүн
өөредилгеге хаара тутар.

Б. МААДЫ,
СЭКП райкомунун пропаганда
болгаш агитация кылдынын эр-
гелекчизи.

Теория-биле чепсегленир дээш

Чөөн-Хемчик районун СЭКП-ниң XII съездин совхозта парт-
ком болгаш партия аге организациялары коммунисттерин, активчи-
лерин марксисч-ленинчи өөредилгезин политөөредилгенин чад
системазын программанын бугурап үш чыл дургузунда чорудуп
келген. Коммунисттер марксисч-ленинчи теорияны, оң чарын
болбас кезектери — философияны, политэкономияны, эртемниг ко-
мунизмниң үндезиннерин, ол ишкан СЭКП-ниң төөгүн ханызы-
биле шигээдин, революсчу теорияны практикага ажалдап өөренип
алган турар дээш, СЭКП ТК-ның негелделерин боттадырар тала-
зы-биле партия организацияны организастыг хемчеглерин ап, маркс-
сисч-ленинчи өөредилгенин бо чад чылында белеткеди чоруд-
уп турар.

Эрткен 1967—1968 өөредилге чылы доостуру билек-де чад өө-
редилге чылында белеткеди эгелээр. Парток дыпнакчыларын
четчелешкин кылдып, кымын кайы школага өөренири тодар-
гайлаан, пропагандистер шилеп алдыган. Коммунисттерин болгаш
активчилерин 1968—1969 чылда марксисч-ленинчи өөредилге-
зинин дугайында айттыгыны бүгү коммунисттерин сентябрь айда
болур хуралга чутгаалжып, пропагандистери бадылаар.

Политиктиг өөредилгенин чад чылында бисте марксизм-ленинниң
үндезиннерин өөренир бирги болгаш ийиги чылдыг школаары
(дыпнакчылары 32 кижиги), үшкү чылдыг ийи эге политшколаар
(дыпнакчылары 24 кижиги) ажалдаар. Политшколаларын пропаган-
дисттеринге шыраак билигит, дуржулгалыг эштер С. Куулар,
Г. Монгуш, К. Хөккүй-оол, К. Десижке оларын шилээр. Илангыя
С. Буулар партия чырымышкынын системазынга үр чылдарда
ажылдаан, марксизм-ленинниң үндезиннерин башкыларына
«айдак дуржулгалыг пропаганда». Пропагандастан стажы эвези-
даа болза, Г. Монгуш дуржулгалыг пропагандадан боол болурунун ба-
дыкалы бар. Ол ишкан К. Хөккүй-оол К. Десижке дээр эр-
темниг эштер.

Дыпнакчыларын политиктиг школаарга билинин айы-биле,
ажылдап турар черлерин байлалы-биле хуваган. Ортумактан өрү
билигит коммунисттер болгаш активчилер марксизм-ленинниң
үндезиннерин өөренир школаарда, оң куду билигитлер — эге
политиктиг школаарда хувааттыгач.

Партия чырымышкынын эрткен өөредилге чылында полит-
школаары өөредилге программанын чедишкенин дооскан. Маркс-
сизм-ленинниң шигээдин алыр чорук, революсчу чартылгалары-
н дөңгүзүп дуржулгалы-биле чоңу чепсегленир, коммунисттер
тургузушкунун практиктиг сорулгаларын чедишкенин шиги-
рилээрине дузалар турар. Иччанга парток, оң бюроз, эге ор-
ганизациялар коммунисттерин болгаш партия кижигүнү эвес актив-
чилерин идея-политиктиг денелерин бедир дээр эрткен өөредилге
чылында улуз ажалдыры чоруткан. Политиктиг өөредилгенин
чорудулазынын дугайын партоккун бюрозунга болгаш эге ор-
ганизацияларын хурааларына чутгаалжып болгаш четпестерин чыл-
дыр хемчеглерин алган. Чамдык дыпнакчылар-биле хууда беседала-
жымышкынар-даа кылдыган. Политиктиг билин бедир талазы-
биле аң кымымак дыпнакчылар А. Ландык, Д. Хулер-оол, К. Чавы-
дак, К. Сечикпаа, М. Алдын-кис болгаш оң-даа өскелерин дур-
жулга содуушкунуна-даа болтулаан. Эрткен өөредилге чылында
чамдык коммунисттер, чижээлээр эштер Н. Белек-оол, О. Кошан
болгаш оң-даа өскелер политиктиг денелерин бедир дээр кыспас,
кичээлдер узер турган. Чад өөредилге чылында коммунисттерин
марксисч-ленинчи өөредилгезин улам күштедиреринче парток-
нун талазында ажалды чорудар.

Эге билигит, иччала-даа назымал кыраан 11 коммунисттерин
тускай өөредилге болурун бо чылын организасташ, оларга айда бир-
рөөдөн эвез эес политинформацияларын чоруза, иччанга-
политинформаторларын бадылап бижылаар бис.

Комсомолчуларын политиктиг болгаш нити билг өөредилгезин-
че парток, партия аге организациялары кичээтпейн база уга-
лырдыган. Комсомолдун политшколазында 47 кижиги өөренир-биле чет-
челешкин кылдыган. Оң пропагандазын эш Даш ажалдаар.
Ажалчы аныктарын кезжее нити билг школазынын 8, 9, 10-
гу класстарында 27 комсомолчу-аныктар өөренир.

Партияны болгаш комсомолдун марксисч-ленинчи өөредилге-
зинин ажалын бо өөредилге чылында бедик денелге тургузар дээр
күштерин салыр бис.

К. КУУЛАР,
совхозта парток секретары.

Улуг амыдыралдың чадалары

Казанның кинематографистери
солугу алырын дургузунда «Ленин
Казанга» болгаш «80 чыл эрткенде»
деп кинолар тургускан. Оларны
баштайгында В. И. Ленинниң Ка-
заныга чурттап, университетке өөр-
ени турганын, Татариянын набыс-

лаанын денин черлерин көргүскөн.
«80 чыл эрткенде» — юридингит
факултеттин хураалынын, апаз 17 хар-
лыг Владимир Ульяновнун кириш-
кенин дугайын чуттаалган очерк.
А. Стремков «Ленинниң черлерге»
деп киножурнал тирттирарын доос-

кан. Журналда Ильичиниң чаш чо-
раан чылдарын, Ленинниң өзүп тур-
ган үзүндө Россиянын амыдыралы-
га экономика, политика талазы-биле
болгаш болушкунуна көргүскөн.

В. И. ЛЕНИННИН
ТӨРТТҮНГЕН
ХУНУНДЕН БЭЭР
100 ЧЫЛ
БОЛУРУНГА
УТКУШТУР

ТӨӨГҮНҮН АЛДАРЛЫГ АРЫННАРЫ

1918 чылдын сентябрь
12-де аныяк Кызыл Ар-
миянын кезектери Влади-
мир Ильич Ленинниң тө-
рөөн чурту Симбирск (ам-
гы Ульяновск) хоорайны
ак-чехтерден болгаш ак-
гвардейлерден хостаан.
Симбирск чоогунга тии-
лелге дугайында бирги
армиянын дайынчылары
Владимир Ильич Ленинге
чоруткан боттарынын те-
леграмманын мынчап
бижээнер:

«Эртим Владимир
Ильич! Силерниң төрөөн
хоорайнынын хостааны-
ныс — силерни бир балыг-
лаанынга харымыс ол, а
ийигизи дээр Самарны
хостаар бис!»

Удаваанда мындыг хар-
ыны келген: «Симбирски-
ни — мээң төрөөн хоора-
йыны алганымар — мээң
балыгларымга эң-не эки
эм, эң-не эки шарыг бол-
ду. Мээң сепкил-сагыжым
болгаш күжүм канчаар-
даа аажок хайынтып тур.
Тиилелге-биле кызыл ше-
риглерге байыр чедирип
тур мен, база бүгү ажал-
чы чоинарыны өмүөзүн-
ден оларнын эрес-маа-
дырдыг чоруу дээр өөрүп
четтирип тур мен».

Ол кайгамчыктыг дай-
ынчы чорудулаганы Чөөн
фронтунун I-ги революс-
тур армиязынын кезекте-
ри талантылыг совет пол-
ководчу М. Н. Тухачев-
скийни командала-биле
боттадырган. Олар-
нын чоокку сорулгалары
Симбирскини хостаары
болуп турган бистин ше-
ригистин дайынчы хөдө-
лишкенин 1918 чыл-
дын августун ортан үзе-
нде-не эгелей берген.
Баштайгы үеде ол дайы-
ны хөдөлүшкенин I-ги

армиянын бүгү фронту-
зунга чоруп турган. Ын-
чаарга Симбирскиге дорт
шаап халдаашкыны Сим-
бирск дивизиязы чорут-
кан, оон муруну талазын-
га Инзенск дивизиязын
кезектери, а Пенза-Сыз-
рань демир-орунун шу-
гумун дургаар Пенза ди-
визиязы шаап халдаан.
Симбирскини оскунарын-
дан айымызынган, дай-
ын болууну Казан чо-
гуунга турган кур күжүн
база бээр октаан. Тул-
чушкуннар үргүлчү че-
дишкенин боттанмай
турганында Симбирски-
ни ээлеп алыр дээр баш-
тайгы орадажышкын
болдунаан.

Ээлеп алган турушта-
рынга быжылганга, бис-
тин шериглеривс хоора-
йны алыр сорулга-биле чад
дайынчы чорудулагала
белеткенн эгелээр. Актар-
нын удуураанышкынын
буза шавар арганы бер-
бей барган чылдагаан-
нары кичээтпейн өөре-
нип көргөн. Ону шын ана-
лизтеп көргөн корум-чу-
рунуу быжылгаларын
болгаш шынгыс революс-
чун негелдени тургузары-
нын талазы-биле хемчег-
лерин боттадырарын
хандырган. Ол Чөөн фронт-
тун шериглеринин дай-
ынчы хөдөлүшкенинже
доп-дораан шилчири
дүгедеткен.

Симбирскиге шаап хал-
даарынын дугайында чад
дужаал 1918 чылдын сен-
тябрь сесте бердинген.
Ал гвардейжилер шы-
нгы удуураанышкынын
кылганнар, иччанга

Симбирскиге шаап
халдаашкын үзеинде дай-
ыннын дыка хой боо-чеп-
сезн болгаш дериг-херек-
селдерин хунаап алган.
Дайзын Волганын сола-
гай талакы эринче ат-
каарлап дезинкен.

Симбирск хоорайны
хостааны дайынчыларын
чаа-чаа дайынчы чедиш-
кинерже хей-аът кир-
ген.

Волганын солагай тала-
кы эринин дивискиер
дээр тулчушкуннар чик
эвес болган. Волганы
кежир харын-даа бүдүн арт-
кан көвүрүг-биле шеригни
кежирери конуг берге
турган. Дайзын көвүрүг-
ден ырак эвеске нефть
чүдүргөн ийи баржаны
база өртөдипкен. Дүне хун-
дуску дег чырык чалбыш
үзеинде дайзын көвүрүг-
же коргулчун огун кызыг-
кыйыг чок чагдырып-ла
турган. Ынчалажок Кы-
зыл Армиянын кезектери
пүлөмөйт болгаш артиле-
рия-биле боолап турза-
даа, куяктыг поездинин
ажыткан одунун адаа-би-
ле бир талакы эрикче
кежип шыдаан болгаш сен-
тябрь он дөртте бүгү За-
волжск районун дивис-
кээрин дайзындан хос-
таан.

Хоорайже шаап хал-
даашкыны Симбирск ди-
визиязынын кезектери ха-
мааты дайыннын алдар-
жаан маадыры Г. Гайны
(Бижикьян) команд-
далы-биле эгелээр. Сен-
тябрь он ийинин даң хая-
зында ол шавар хал-
даашкын чедишкенин
боттаган. Дивизиянын
кезектери хоорайже чаза
булгап киргеш, актарын
дезип үнүп четкиккен
кезектерин узуткаан. Дүш
үзеинде хоорайны дай-
зындан бүрүнү-биле хос-
таан.

Ал гвардейжилерни
шеригинин бир талазын-
дан күштүг согуз бээр-
биле дайынга билдирт-
пей ынаар чорудулаан.
Курс полкузу бо шавар
халдаашкынын чедиш-
кенин болурунга улуг
рольду ойнаан. Оон иде-
кейлиг болгаш билдиг
хөдөлүшкенин дайын-
га бичин-даа чад бербез,
хоорай дээр тулчушкун-
нун сөөлгү кезин ылап-
тыг шигитилээр.

Яков ГОРЕЛИК,
шериг эртемнерин
кандидады, полковник.

ЧУРТТУН ПАРТИЯ ОРГАНИЗАЦИЯЛАРЫНДА КОММУНИСТЕР ЭГЕЛЭЭННЕР

Хоорайны бугурулге черлеринге күш-ажылды бугурул-
чугу болуурун куралдарынын чартыг чыл кору-
дунин түзүлүшүн партиянын Саратов хооромунга чу-
таалашкан. Хооромунун үзүлгү-транспорт кылдызын эр-
гелекчелерин олаккачы Е. Былинниң СЭТА-ның коррес-
пондентизин дээр бугурап мынчалдыр чутулап берген.
— Түндүккө өөрүчү. Заводтары партия организация-
лары корулаага дорттун күш хире ажалчыларын, техниктерин,
инженерлерин кириштирген. 23 муң ажыг саналдар кирген
болгаш чутга оларын ажалдаа боттадырарында бизин
чыда алдынар камнаага сес миллион хире рубль болур деп
турар.

Саратовтун подпизин заводунун ишчилери чагай эгелеш-
кини кылган. Апаз бугурулге программанын күдесдерин
ажылчылар чедишпейн турган. Чехтерге партия хураалдары
эрттирген. Коммунисттер этос кижиги бүрүзү-ле онту кижиги
орунга база ажалдаар эгелешкени кылган. Оларны өскелер
доразан дөткөз. Ол «онту ажалчылар» орунга ажалдары-
нын аргаларын тывар ажал эгелээр. Чогаданыч саналдар

кирер бригадалар ийи муң саналдарын кириген. Оларнын би-
разын мындыг инженерлер Горюхов, Левченко, Ильин олар
сепараторларын, механика аргазы-биле дугуруп эгелешкени
станогун төлөөлөш. Ук станок ол шүттүг ажалды бугурун-
биле механизастар болгаш күш-ажылды бугурулчууна
сес катеп улагыттар арганы берген.

Чартыкчылар чехтерге бедик бугурулчулуг ажалдаар 162
чаа машиналарын тургускан, ажалдарынын бугурулчулуг
муң ажыг аргаларын болгаш барык чеди муң ажал нормала-
рын чарткан. Бугурулге черинге күш-ажылды бугурулчу-
луг бо чылдыг эгезинден бээр 10 хуу улгаткан. Чедишпей
турган «онту ажалчы» ыччалдыр тыылган. Унелиг ол эге-
лешкенин ам Саратовта непердеди турар.

Партия хоорому, райкомдары, заводтары партия органи-
зациялары кой рейдлерин чоруткан. Коммунисттер бир катеп
28 заводтук станок партиянын ажалын хынаан. Чамдык ста-
ноктар хонук-хонук-биле ажалдаагы турган деп чүве иле-
рэн. Оон ийи миллион-миллион рубль өрткитиг дериг-херек-
селдерин ажалдааттыгачын илерээр.

Техниканын айыыл чок чоруун шыңгы сагыыр

Чоокта чад Кызылга күш-
ажыл камгалаанын талазы-
биле республика хурамы болуп
эрткен. Апаз күш-ажыл камга-
лаанын болгаш техниканын
айыл чок чоруунун байдала-
рынын база ажалчыларын дугайында иштелди облпроф-
лестер чөвүленин техника та-
лазы-биле улут инспектору эш
И. Калинин кылган.

Ажалчыларын күш-ажыл-
дын байдаларын экижерде,
техниканын айыл чок чоруу-
нун негелдерин сагыр тала-
зы-биле республикада элээр
ажылдар кылдыган. Бо айты-
рыларын профсоюз комитет-
тери боттарынын хураалга ал-
ганнар. В. И. Ленинниң төрт-
түненинде бээр чүс чыл болу-
рунга алдыр кылдыр бугурулге
зестиканын көрүлдөз бугу-
рулгелерге чоруп турар. Оон
аңгыда ажалчыларын тускай
хемчег-биле хандырыгачын
оларын ажалдап турар чер-
леринге санитар байдалды эки-
жилеринге көрүнгөн хөргөн.
лер чылдын-не көвүзеп турар.
Бо бүгүнү түндүккө респу-
бликада күш-ажылдын бугурул-
чулугу мурунку чылдардан бе-
лээр, паныг онзалдар эки
күүсүткенин турар.

Ынчалажок күш-ажыл кам-
галазында чамдык четпестер-
тин барып хураага демде-
лээр. Чутун-даа мурунда апаз
көрдүгөн ажаа-хөргөйлери
чеди ажалдаагы турар. Колдз
ажыл-агый бугурулгелери бо
чылын апаз көрдүгөн 95 муң
рубльдин чүгүз 25 хууун
ажылдаан. «Тыва даг-дугу»
комбинатта, улуг туугу ор-
ганизацияларын ажалчыларын
нарын бугурулгелге озал-он-
лаз таваржып чоруу ам-даа
бар. Техниканын айыл чок
чоруунун негелдерин сагыс
чорук № 14 механизация эр-
гелекчиде, Хову-Аксинин ту-
дуг объектилеринде бар. Эрт-
кен чартык чылда республика-
да күш-ажыл камгалаанын не-
гелдерин сагысчылдында ба-
лак 7 муң хире кижиги-хүн чы-
гарыг болган.

Күш-ажыл камгалаанын
ажыг үзөгөн байдалы тодар-
гы-биле чутгаалжып көргөн.
хураалдын киржикчилери ажал-
чыларын бекик бугурулчулуг
ажылдарына таарымчалыг
байдалдарын тургузар хемчег-
лерин айткан доктаалды ху-
дээр алганнар.

Хурал эгелээрин мурнуна
облпрофсоюзлар бажынынын
бир өрөөнлөг ажалчы тускай
хемчегин дегелгезе ажитты-
ган. Кажан хурал доозугаанда
ол хемчегин тускай кижилер
кеди, хураалды киржикчилери-
ге сонугаткан. Маңаа Крас-
ноярск крайнын айы-агы ре-
йондарын амыдырал ханды-
рыга комбинаттарында болгаш
лазарында фабрикаларында бугу-
рулчулуга кылгалаан чуту-
дур мержейдил ажалчыларын,
ажылдакчыларын кел-
дер хемчегин ээкеп дөткөз.

Хураалдын киржикчилерин
база дегелгелге келгенерин чик
болгаш апаз улутураарын
ажылчыларынга таарыштыр-
ган хемчег-биле иш ажал-
агыйнын үзүлгүг чаадалып
кылган хемчег оңа сонугат-
кан. Ажал үзөгөндө келер тус-
кай хемчегин мурунку үзүлгө
чикжеткиг билдирбес өнөрлөг
чалгыс аял кара, кара-көз дээр
пастерден кылтып турган болза,
ам ийи-буру өнүгү материал-
дардан болгаш сукколардан,
дуктен кылган постерден дээр

рап турар апарган. Ылангыя
шахтанын ситалчыны келер
куртаны чидиг Кызыл-арын
өңүтүп постен кылган.
Фабрикалар, аш-чем завод-
тары, чехтер, лабораториялар
ишкыч кичи улутурунун чер-
леринге ажалдаар улуска ак-жик,
кара-көз өңүтү сарафанын,
оң-биле кады келер когулду-
р азы кыска өңүлгөт кофталар,
косынкалар, Сарафанын аш-
чем, кыранда, демделел деп-
тер сугаргыча таарыштырган
улут карманынгар. Чүдү-бүрү
мержейдил ажалчыларын кел-
дер 30 ажыг ийи-буру эр-хер-
реэжен хемчегин көргүзүп
болган. Олар шүптү-ла кижиги
нын эгли

ЧАГАЛАРДАН ОДУРУГЛАР

Хүлээлгелер күүсеттинген

ЧАДАНА. (Телефон-беле). Чоон-Хемчик районун «Бол-шевик» колхозунун Дорту сүт-бараан фермазында Мон-гун Бегтег уурткан сизинген аieno 15 тонна сизген белектен алыр планын 22 тонна кыл-дыр күүсеткен.

Хойжулар Монгуш Кертис-оол, Ховалыг Олоп-оол, Ондар Монго олар сес-сес тонна си-ген белектен алыр планын 10—12 чедир кылып ап, мал чечинип белектелгине иле-кейдег ажалдаштыр.

Онда ажал-агылда инек кырып бооздарын үргүчүлө-нишкан. Көксомолчулар Оор-жак Долаз биле Куулар Се-дип-оол олар мал тарып бооз-дыр техник хүлээлгенин эки күсөткөн. 250 инектин оруну-га 357 инекти тарып бооз-дып, азы планын 143 хуу күсөткөн. Тарып бооздала ажалы ам-даа үргүчүлөп ту-рар.

Тууйбучулар

Кымыл-Тайга баярында тууйбу бүдүрүлгөн Чоон-Хемчик районун «Сүт-Хал» совхозунга продукцияны бе-рип турар. Ондар Ымжакапа уурткан тууйбу пегн совхоз бүдүрүлгөнгө 100 муу саны-ныг тууйбуу бүдүрүш бээр. Тууйбучулар алган оналга-зын чедикшиктерин боттады-рып, ам 80 ажыг мууну бү-дүргөн. Артакан 20 муу тууй-буу улазас хептен доозалар.

Тууйбучуларын социали-сттик чарыкына хептектелер Ондар Сеек, Ондар Даптал-ар, Анаатый Ондар, дый-беле мезин холуктуларын Ондар Байырт, Ондар Алдын-оол олар шыгарып турар. Олар-нын бүдүрүп турар шынарыг продукцияны совхоз бүдүр-гөсине ажалгагыттып турар.

М. СЕВЕН.

Августуун ажыр күүсеткен

Сүт заводунун чаа бажыны бо чылдын майда ажыр-дайга кирген. Оон иштине кере бээрге ак-ак халаттарыг ажал-ишчи кижилер кызыг-чай чок ажаллаан туралар. Оларнын В. И. Лениннин то-руттугенинде бээр 100 чыл болурунга база Улуг Октябрь-нын байырдалыга куш-ажыл-чы белектен укуржар дээр шудургу ажаллаан турары ил-ден.

Заводтун арыг-сийи, ми-да техниканы чоп ажаллап турары анаа барган кижилер-нин кичээлгине дораан-на хаара туза бээр. Аппарат пегн деген улуг, чырык-даа. Мын-да ажал-агылдардан сүтүтү ху-дээп ап, ову болбазыралып кылып турар. Бо заводта беш пех бар. Оларнын шунтуууну ажалы туудуш харлаздалыг. Ынчангаш кайы-ла бир пехтин ажалчыныры олутпай бол-дур, ычан даразында пех-тинге база шактык болу бээр. Моон ужурунда бот-боттары-нын ажалынын темпанын ку-дугатпас дээр бугу кужун кол-лективтин бүдүрүлгө планын күсөткөсүнчө угандырар.

Коллективтин инженер-тех-никтиг, ажалчы, албан-жаа-чыларынын деминг ажал-уу-лезинин түнелинде завод а-густта нинти продукция бүдү-реринин планын 104,8 хуу, чалан сүт талазы-биле — 108,7 хуу күсөткөн. Шалып-кын ажаллаан. Бригадалар даразына калбарган социали-сттик чарыкка аппарат пегн-биле мөжөжөнө пегн шыла-раан. Ол пехтерин мастерлери К. Болотова, О. Топонова олар ажалдын белек бүдүрүчү-түтүн чедип ап, үндүргөн про-дукциянын шынарын база эки-дугаларын шынарын ажал-жыткен. Аппарат пегинин ажалчыныры Ирина Анышева, Валентина Плотникова олар хуу-бүрүнүн, ай санынын пла-нын күсөткөн.

А. КУМАЯН.

Тес-Хем районда «Ан-Эрик» колхоз мал чечинип белектелгине чорудуп келген. Сөөлүгү үеде сизген незилдегине шактыктар тур-за-даа, Намзырай Седен-оолга уурткан ме-ханизматтын сизгини бригада боттарынын мурунда салдыган сорулгазын эрестик күсө-дип, 780 тонна сизгини кезип белектээр планын 113,7 хуу кылдыр күсөткөнүшкан, 147 сараатты тургусканнар.

Бригадада 9 кини, сизген кестирер үш трантор бар. Бугу техниканын кужун чоп ажаллап кел-генин түнелинде колхозтун 1560 тонна сизген

Башкы дугайында

Поезддин дугайлары бичи-даа соксаал чокка дүң, хуи дивен чөөн чукке караннадыр чугулуп-ла олар. Сонга өттүр көргө, алдын күстүн демектерин керекчеле келген Си-биринин дегенерине улам-ла шойлуп орган ышкан. Чедер чеге чедир каш муш километр ырак-даа болза, чедер класс билилгит, башкылар куруун бир ай бурунгаар дооскан он чеди-ле харлыг анык кыс орук дургаар ол-бо бодалдарга алыскаш. Абаканга поездинин доктап тургуканын безин эскербей барган.

— Ам моон мыйа белек Саан ажыр поездинин чорурүз зөөс, бистин-биле кады-ла демешкенер дээр боор— деп, вагон иштине дүш бооп тавар-жы бергени Тываке кел чораян бөлүк кижилерин бирээр турга чуга-лаан. Хүндүрү машина мууна — сураг-ла сураг. Ынчалар-даа шала кезикчелер таварышканын чук ма-синамы оларын Кызылга эскелген. Ынчан анык Тыва Арат Республикка башкылар кочуп керек турган.

— Баштайгы кичээл, он-он бичин чаштарын өөрүшүлүп арынаар. Анык башкынын баштайгы амды-ралын бажымы. Ол дээр 1933 чыл-дын күзү-дүр. Ону Агафия Назаро-ва ултас. Тыванын школаларына үжөн ажыг чыл ажаллаан, Россия Федерациянын школаларынын ал-дарыг башкыны Агафия Назарова Башкыриянын ажал-амдыралы Кызылдын бир дугар школанын-гы ычарга эгелээ.

— Ажалга арга-дуржулам эвээр болганында баштайгы бергелерге до-раан-ла таварышкан мен. Ынчалар-даа башкы херезге байлак дуржу-ламды Сергей Олимпович Охоткин-меңээ улуг дузаны ой-шадлаа чедир турганын ам-даа ултас мен — деп, ол чугаалап турар.

Амдырал амдырал-ла болгай. Анык кыс Агаша Андрей-биле са-лым-чолун холбаштырган, амдырал-дын, аас-кежинин деген орууче деге баскан кириккен. (Андер дээр-

Намзырай Седен-оолдун бригадазы

белектээр планы 1132 тонна кылдыр күсөткөн-ген. Мал чечинип белектелгине эш Седен-оолдун уурткан аныктар бригадазы эң хой үлүгү нирген. Ынчалар-даа сизген белектелгине тем-панын улам дургедегиде сорулга-биле машина чор-бас чарлерин сизгини хол надыры-биле кезер комсорг Налдан Шериг-оолга уурткан 12 кини

составтыг база бир бригаданы немей организас-таан. Бо хүнерде сизгини бригадалар ук ажалды үе барымдаалайын чорудуп, ностинген гектар бүрүзүнү сизгини кургаар билек халзенип, сарааттап турар. Бугу сизгинчлер мал чечинип балсызын артыкшылдыг болуура сорулгалыг. Ш. ДЕЛГЕР-ООЛ.

ХООЧУН ИШЧИ

чыларды Агафия Назаровнага болгаш бүтүрүк берге-ле болган. Амды-ралга турштуг анык башкы дол-галдыр аш-чут, бомбалазкын турза-даа, өкүсүрүп аркан Ленинград-тын чаш камааттарыны башкыла-шкан. Андрейнин долу тинемегел чедип келерин четтенип, манай, ол бүтүчү курттап эртер ужурга тава-рышкан.

— Уе ол хире берге турда-ла мээр өөреникчилерин кайгамык эки өөр-енип турганнар — деп, ол чугаалаар болду.

Агафия Назарова Башкырича 1943 чылда Тывага ээл келген. Баш-тай облононуң эге класстар талазы-биле инспектору, оон соода Кызыл-дың дорт дугар школанын өөр-енилге эртелекчигине томулалган. Улаваанда ол школа республикада дээр школаларын бирээр апарган.

Агафия Назарова сөөлүгү он беш чылдар иштине Кызыл хоорайнын эге класстарына ажаллап келген. Бо 1968—1969 өөренилге чылы — оон башкылар эгелээгинин 35 дугар чылы болур. Ол ченин дургуула оон өөреникчилер колдуула-ла күт-ле үс хуу өөренилге-биле классан класска шилтип келгенер. Ол дээр-ге уйгу чок дүнер, боудунуң мер-гежилгине ханы бердиникин, уруг-ларга кызыгар чок ынакшыл-дыр. Бот билин доктаамал бедилери, кичээл бүрүзүн үргүчү-ле белек де-мелсе эрттирер — Агафия Назаро-вага дүрүм апарган.

Байлак дуржулгалыг башкы эш Башкыриянын Тываның ажалды чонгарынын культурут дегендегиде, кичээл бүрүзүн үргүчү-ле белек де-мелсе эрттирер — Агафия Назаро-вага дүрүм апарган.

Улау өөренилгесинин тергиян, РСФСР-ниң школаларынын алдарыг башкыны Агафия Назарова Башки-рича 1966 чылда Күш-ажылдын Кы-зыл Тук ордени-биле шаңктаткан.

Оон бо чылын башкылар турганы он дугар шкоаның ийги классчы-лары эркен өөренилге чылыг хуу өөренилге-биле дооскан. 35 өөр-еникчилерин 32-ан күлге «4—5» де-мектерге өөренилген.

Өөренилге чылы тинген соода, а-вгустун бир аас хүнеринде ол клас-сын өөреникчилерин аа-илеря школа чанынга чыгып келгенер. Школага болган чарыкка тилеп үнгөн анык дениячилер Шумеско-е чорур эргени чаалап алган, ам аян-чорукчулар болуп уастрити ту-рарлары ол. Уруглар анаа чораш, Илчтинин дугайында дыка хой со-лун чаа чүдүлери көрүп алганнар.

А башкыны Агафия Назарова башкыларын Бүгү-эиле сьездиз-нин дегенде, Алдарыг башкы Те-рзи чүтүрүстүп чүрээ. Москвага болган башкыларын кыжында чо-рааш, сатыс-сепкил өөрүшүк доган, дыка хой чаа хайгаралдыг, ханы бодалдарыг ээл келген.

Д. САЛЧАК.

ДЕЛЕГЕЙ БО ХУННЕРДЕ

Айыыл чок чорук Чөвүлелинде

НЬЮ-ЙОРК. СЭТА-нын кор-респондентизи Э. Баскаковтун дамчытканы: Айыыл чок чорук Чөвүлели Каттыкшан Араб Республиккага уаур Израйльдин чаа агрес-си үлгедикшиктеринин түн-мелинде Чоокку Чоон чүкте тургустунган байдалдын дуга-йында айтырып чугаалажып хөвөрү үргүчүлөп турар.

Сузи каналдын районунга

УЛУГ ӨЗҮЛДЕ

ПАРИЖ. (СЭТА). «Юмани-н» солукчу байырдалыкын үе-шөндө Франциинин Комму-нист партиясынын хүрээ-ленине хүлээп алыр дугайын-да 1,133 кижичи бидиришкын кичирген.

Ол-ла үеңи дургуула Франциинин Коммунист аны-ктар шиммешкенин хүрээ-ленине хүлээп алыр дугайын-да 1,133 кижичи бидиришкын кичирген.

Израйль дайынзырантарнын кемниг үлгедикшиктерини

КАИР. Сузи каналын ба-рымын эринде Сузи, Исма-илия, Порт-Тауфик болгаш Эль-Кантара хоорайларын израиль ширгелерин артиллерия-биле аялтангы боозаан ол хоорайларын тайбын чоувага уаур катардыг чедире.

Сузи хоорайда 100 ажал бажынар дыка үрелген. Исма-илия хоорай суг чок аркан, чүге дээр, суг сордуруп үд-дүр суурга үрелген.

Тайбын чоунуң амдыра-дынга израиль агрессиянын кыжыган соксаал чок үлгедикшиктеринин чыдаага-а-мында Сузи каналын зона-амыда курттакчыг чарлери-нин чоу төрөн чериден-дүр чорур укурга аргажон-ун таварыш турар. 1967 чылдын июльда Израйльдин агрессиянын соода Сузи хоорайнын чоу 260 муу ки-жилди 60 муу кичке чедир кылдыралган. Ам Исмаили-янын чоу күлге 5 муу кичке болуп турар, а 1967 чылдын июльда 175 муу кичи турган.

Чүгө шериг объектилеря боозаан дор дугайында израиль дайынзырантарнын ба-дыткалыг Сузи хоорайнын губернатор Сайд Махмуд шиптирлп бургу шаккан. Сузи шериг объектилер чок деп, ол чугаалаан. Египет хоорайларын бомбалап турары-нын кемин шынары ол база катан белектен турар.

(СЭТА).

айыылдыг чепсектиг чөңгө из-раиль талаанын буруу-биле эгелзэн дугайын КНО-нуң шериг хайгааракчы генерал Бульдуң илеткелери керечиле турар деп, Пакистанын төлзөлекчизи М. Юнус чуга-лаан. Айыыл чок чорук Чөвү-лели Чоокку Чоон чүкте аты-лажышкыны соксаал дуга-йында дуржулгалыг шыгыг сатырын чедип алыр укурдуг. Ол районда дүшүрүт чорук-тун чидиктенгенин үнзенин болза, араб дөвискээрлери Израйльдин дүрүм чок өзү-биле эжелзэрин үргүчүлөп турары болур, тус черин араб чо-нунун дүрүм өзүрар уаурла-шышкынын ол болураган деп, пакистан төлзө демделзэн.

КАР-га уаур Израйльдин чеп-сектиг чөңгөзэ Чоокку Чоон чүкте тайбынга кыжып турар болгаш ол районга дайын чору-дугаларын соксаал дугайын-да Айыыл чок чорук Чөвү-лелин шиптирлерин калча-ла-рылзе үрзени болур деп, СССР-нин төлзөлекчизи Я. А. Малик демделзэн. Херектин ужуру-биле алмрга, Айыыл чок чорук Чөвүлели тускайлаң та-варыла-биле болган чөңгө-лери эвес, а Чоокку Чоон чүкте байдалы улам ийи чидиктенгенине Израйльдин улаамарын баш бурунгар болгалыг политиказын көрүп турар-дыр. Израйль делегет-нин хой-инитизинин бодалын аймазыралдыры, Тель-Ане-тин дайын белектелеринде КНО-нуң кичээлгенин чаа-ларын болгаш араб чурттарга уаур чаа агрессия үлгедикши-

дугаларын соксаал дугайын-да Айыыл чок чорук Чөвү-лелин шиптирлерин калча-ла-рылзе үрзени болур деп, СССР-нин төлзөлекчизи Я. А. Малик демделзэн. Херектин ужуру-биле алмрга, Айыыл чок чорук Чөвүлели тускайлаң та-варыла-биле болган чөңгө-лери эвес, а Чоокку Чоон чүкте байдалы улам ийи чидиктенгенине Израйльдин улаамарын баш бурунгар болгалыг политиказын көрүп турар-дыр. Израйль делегет-нин хой-инитизинин бодалын аймазыралдыры, Тель-Ане-тин дайын белектелеринде КНО-нуң кичээлгенин чаа-ларын болгаш араб чурттарга уаур чаа агрессия үлгедикши-

дугаларын соксаал дугайын-да Айыыл чок чорук Чөвү-лелин шиптирлерин калча-ла-рылзе үрзени болур деп, СССР-нин төлзөлекчизи Я. А. Малик демделзэн. Херектин ужуру-биле алмрга, Айыыл чок чорук Чөвүлели тускайлаң та-варыла-биле болган чөңгө-лери эвес, а Чоокку Чоон чүкте байдалы улам ийи чидиктенгенине Израйльдин улаамарын баш бурунгар болгалыг политиказын көрүп турар-дыр. Израйль делегет-нин хой-инитизинин бодалын аймазыралдыры, Тель-Ане-тин дайын белектелеринде КНО-нуң кичээлгенин чаа-ларын болгаш араб чурттарга уаур чаа агрессия үлгедикши-

дугаларын соксаал дугайын-да Айыыл чок чорук Чөвү-лелин шиптирлерин калча-ла-рылзе үрзени болур деп, СССР-нин төлзөлекчизи Я. А. Малик демделзэн. Херектин ужуру-биле алмрга, Айыыл чок чорук Чөвүлели тускайлаң та-варыла-биле болган чөңгө-лери эвес, а Чоокку Чоон чүкте байдалы улам ийи чидиктенгенине Израйльдин улаамарын баш бурунгар болгалыг политиказын көрүп турар-дыр. Израйль делегет-нин хой-инитизинин бодалын аймазыралдыры, Тель-Ане-тин дайын белектелеринде КНО-нуң кичээлгенин чаа-ларын болгаш араб чурттарга уаур чаа агрессия үлгедикши-

дугаларын соксаал дугайын-да Айыыл чок чорук Чөвү-лелин шиптирлерин калча-ла-рылзе үрзени болур деп, СССР-нин төлзөлекчизи Я. А. Малик демделзэн. Херектин ужуру-биле алмрга, Айыыл чок чорук Чөвүлели тускайлаң та-варыла-биле болган чөңгө-лери эвес, а Чоокку Чоон чүкте байдалы улам ийи чидиктенгенине Израйльдин улаамарын баш бурунгар болгалыг политиказын көрүп турар-дыр. Израйль делегет-нин хой-инитизинин бодалын аймазыралдыры, Тель-Ане-тин дайын белектелеринде КНО-нуң кичээлгенин чаа-ларын болгаш араб чурттарга уаур чаа агрессия үлгедикши-

дугаларын соксаал дугайын-да Айыыл чок чорук Чөвү-лелин шиптирлерин калча-ла-рылзе үрзени болур деп, СССР-нин төлзөлекчизи Я. А. Малик демделзэн. Херектин ужуру-биле алмрга, Айыыл чок чорук Чөвүлели тускайлаң та-варыла-биле болган чөңгө-лери эвес, а Чоокку Чоон чүкте байдалы улам ийи чидиктенгенине Израйльдин улаамарын баш бурунгар болгалыг политиказын көрүп турар-дыр. Израйль делегет-нин хой-инитизинин бодалын аймазыралдыры, Тель-Ане-тин дайын белектелеринде КНО-нуң кичээлгенин чаа-ларын болгаш араб чурттарга уаур чаа агрессия үлгедикши-

дугаларын соксаал дугайын-да Айыыл чок чорук Чөвү-лелин шиптирлерин калча-ла-рылзе үрзени болур деп, СССР-нин төлзөлекчизи Я. А. Малик демделзэн. Херектин ужуру-биле алмрга, Айыыл чок чорук Чөвүлели тускайлаң та-варыла-биле болган чөңгө-лери эвес, а Чоокку Чоон чүкте байдалы улам ийи чидиктенгенине Израйльдин улаамарын баш бурунгар болгалыг политиказын көрүп турар-дыр. Израйль делегет-нин хой-инитизинин бодалын аймазыралдыры, Тель-Ане-тин дайын белектелеринде КНО-нуң кичээлгенин чаа-ларын болгаш араб чурттарга уаур чаа агрессия үлгедикши-

дугаларын соксаал дугайын-да Айыыл чок чорук Чөвү-лелин шиптирлерин калча-ла-рылзе үрзени болур деп, СССР-нин төлзөлекчизи Я. А. Малик демделзэн. Херектин ужуру-биле алмрга, Айыыл чок чорук Чөвүлели тускайлаң та-варыла-биле болган чөңгө-лери эвес, а Чоокку Чоон чүкте байдалы улам ийи чидиктенгенине Израйльдин улаамарын баш бурунгар болгалыг политиказын көрүп турар-дыр. Израйль делегет-нин хой-инитизинин бодалын аймазыралдыры, Тель-Ане-тин дайын белектелеринде КНО-нуң кичээлгенин чаа-ларын болгаш араб чурттарга уаур чаа агрессия үлгедикши-

дугаларын соксаал дугайын-да Айыыл чок чорук Чөвү-лелин шиптирлерин калча-ла-рылзе үрзени болур деп, СССР-нин төлзөлекчизи Я. А. Малик демделзэн. Херектин ужуру-биле алмрга, Айыыл чок чорук Чөвүлели тускайлаң та-варыла-биле болган чөңгө-лери эвес, а Чоокку Чоон чүкте байдалы улам ийи чидиктенгенине Израйльдин улаамарын баш бурунгар болгалыг политиказын көрүп турар-дыр. Израйль делегет-нин хой-инитизинин бодалын аймазыралдыры, Тель-Ане-тин дайын белектелеринде КНО-нуң кичээлгенин чаа-ларын болгаш араб чурттарга уаур чаа агрессия үлгедикши-

Эртемденнер-биле ужурашкан

ПРАГА. (СЭТА). Прагага ЧССР-ниң Президенти Л. Свобода чехословак эртемден-неринин төлзөлекчилерин хү-лээп алган деп, ЧТН агентиле-дынаткан. Хүлээп алыш-кыг ЧССР-ниң чазанын дар-газынын оралчычы Г. Гусак, инушция министри Б. Кучера өлүрүшкан.

Эртемденнеринин 100 кини составтыг төлзөлеринде Эр-темнерин чехословак академия-зынын, Эртемнеринин слован академиязынын, Чехословак эртем-техниктиг нинитиледин,

Чехословак медицина нинити-ленин, Кадын мамгалал минис-терствозунуң Эртем чөвүлели-нин төлзөлекчилери, а ол ыш-каш чамдын эртем-шинчилел институттарынын төлзөлекчи-лери бар болган.

Л. Свобода биле Г. Гусак Чехословакияда амгы политик-тиг байдалын дугайын, а ол ыш-каш Чехословакиянын улус-дарынын болгаш эртем ажал-данчыларынын мурунда тур-густунган чоонку үеңи со-рулгаларынын дугайын эртем ажалданчыларына таныштыр-ган.

Беседа үезинде эртемденнер ЧИП-ниң болгаш ЧССР-ниң ча-заанын политиказын боттары-нын деткип турар дугайын ме-деглзэн.

ЧССР-ниң Президенти Л. Свобода чехословак эртем ажалданчылары ЧИП-ниң ажал-чорудулганын пр-граммизин боттадыралыг, а ол ыш-каш чуртта байдалы таарыштыр каттыштыралыг улаандырган нукенишкиснер-ге моон сонгар-даа илдеп-кил дузалар дээринге бүдүр-лин илгерилзэн.

Словакияның КП ТК Президиумунуң хуралы

ПРАГА. (СЭТА). ЧТК аген-тидинин дынатканы-биле алмрга, Словакиянын Комму-нист партиясынын ТК-нын Президиумунуң хуралы Братис-лавага болган.

Словакиянын Компартия-нын ТК-нын бирги секретари Г. Гусак Чехословакияга бол-гаш Москвага чехословак-совет

чугаалажышкынын түн-мелеринин дугайын Президи-умга дынаткан. Москва дугур-жугаларын кайгылыг чокка күсөдери бүгү политиктиг бол-гаш нинитиле амдыралын чоорту таарыштыр каттыш-тарына баштайгы белектелер-нин тургузар деп чүвени мынча-га чедир чорудуп келген бугу

чугаалажышкынын түн-мелеринин дугайын Президи-умга дынаткан. Москва дугур-жугаларын кайгылыг чокка күсөдери бүгү политиктиг бол-гаш нинитиле амдыралын чоорту таарыштыр каттыш-тарына баштайгы белектелер-нин тургузар деп чүвени мынча-га чедир чорудуп келген бугу

чугаалажышкынын түн-мелеринин дугайын Президи-умга дынаткан. Москва дугур-жугаларын кайгылыг чокка күсөдери бүгү политиктиг бол-гаш нинитиле амдыралын чоорту таарыштыр каттыш-тарына баштайгы белектелер-нин тургузар деп чүвени мынча-га чедир чорудуп келген бугу

Параага, радио болгаш теле-видение амгы байдалы Президиумга чугаалажып көр-ген. Хой солуннар болгаш жур-налдар Москва дугуржугала-рын сагыр талазы-биле пар-тиянын болгаш чазактыг уаур-тулазын чепс хире-чегези-биле деткип, моон сонгар хө-жүдлөг холбаштыр ЧССР-ниң ажалы чонгарын сезиндир чүдүлери парлар турар. Бир эвес бо байдал моон сонгар хөвээр артар таварыга болу берзе, партия болгаш күрүнө органныр параага ажалла-чыларынга хамаарыштыр пар-тия болгаш күрүнө талазы-би-ле шыгым хемчегерин алыр.

Параага, радио болгаш теле-видение амгы байдалы Президиумга чугаалажып көр-ген. Хой солуннар болгаш жур-налдар Москва дугуржугала-рын сагыр талазы-биле пар-тиянын болгаш чазактыг уаур-тулазын чепс хире-чегези-биле деткип, моон сонгар хө-жүдлөг холбаштыр ЧССР-ниң ажалы чонгарын сезиндир чүдүлери парлар турар. Бир эвес бо байдал моон сонгар хөвээр артар таварыга болу берзе, партия болгаш күрүнө органныр параага ажалла-чыларынга хамаарыштыр пар-тия болгаш күрүнө талазы-би-ле шыгым хемчегерин алыр.

Параага, радио болгаш теле-видение амгы байдалы Президиумга чугаалажып көр-ген. Хой солуннар болгаш жур-налдар Москва дугуржугала-рын сагыр талазы-биле пар-тиянын болгаш чазактыг уаур-тулазын чепс хире-чегези-биле деткип, моон сонгар хө-жүдлөг холбаштыр ЧССР-ниң ажалы чонгарын сезиндир чүдүлери парлар турар. Бир эвес бо байдал моон сонгар хөвээр артар таварыга болу берзе, партия болгаш күрүнө органныр параага ажалла-чыларынга хамаарыштыр пар-тия болгаш күрүнө талазы-би-ле шыгым хемчегерин алыр.

Грецияның КП ТК-ның политбюрозунуң медеглели

ПАРИЖ. (СЭТА). Улаустун болгаш барык бүгү политиктиг партияларын бүгү-инити уур-данышкынын турда-ла Греция-да шериг хунтазын боудун шуут-ла болган деп чарааны конституциянын төлзөлекчи-чазы-биле «катан ажаллап кылырын» эгезден деп, Греция-нын Коммунист партиянын ТК-нын Политбюрозунун сен-тябрь 9-та медеглелгине чуга-лаан. Политбюроун медегла-ли «Голос правды» радиостан-циясы дамчыткан. Ол чаа ажаллап кылышкынын со-рулгазы болза, фашистик кон-ституцияны «экижиктен» дээр боуду грек болгаш делегет хой-инитизинге нестерезири бо-лур.

Херек кырында конституция фашистик өзү-чүрүмүн устави болуп артышкан. Коммунист партияга болгаш диктатурага уаур өске-даа күштер конститу-циянын кустер келген баштай-гы үезинде-ле ону фашистик өзү-чүрүмүн устави кылыр дем-делзэн деп, медеглелде оон ийи чугаалаан. Хунтанын де-мократияга хоонун чагыныш-кынын диктаторлук өзү-чүрү-

мунуң болгаш политиканын алыс утазын эскертпей турар. Бүгү-ле куштерин хунтага уаур демисеге берип турар Коммунист партия сентябрь 29-та конституциянын төлзө-лекчинин талазы-биле чорудар дээр санал алышкыныга уаур демиса, бир эвес ону таарыш-тыр каттыштыр чорудар бол-за, эң-не ажалыг болур деп санал турар. Политбюро дик-татурага уаур патриотчу күш-терин ажал-чорудулганын иш-чар таар

Антиимпериалисти күштерни сырый каттыштырар дээш

Коммунисттик болгаш ажилчын партияларнын теоретиктик болгаш информс органы — «Проблемы мира и социализма» журналы үлдүрүп агазынын ден бээр он чылы сентябрьда болуп.

Он чылы журнал делегейнин коммунисттик шимчээшкенин херээнге бараан болуп келген. Журналды 26 диллаарга паралап, 100 ажык чурттарга таратып турар. Марксисттик-ленинчи теорияны пропагандалаарында болгаш ажилчын кылырында, тайбын, демократия болгаш социализм дээш, империализмге удуу, буржуаз болгаш антисоциалисттик идеологияны бүгү хевирлеринде удуу коммунисттик болгаш ажилчын партияларнын демиселинин дуржулгазын түнөп байындаарында үнөйдү салымшыкыны кирип турар чүүлдерин болгаш материалдарын журналга паралап турар.

«Проблемы мира и социализма» журналында тоску, ийделийн номери ол шугунуу үгүлүчүл — ук номер империализмге удуу, антиимпериалисттик күштерин сырый каттыштырарында амгы демиселини соругдарларга бараан болган.

Сөөлү үедө бүгү делегейин хой-ниитизини кичээшкени империализмдин болгаш контрреволюцияны Чехословакияда чимчээшкенин угулаан. Журнал социалисттик чаалап алышыкыны камга-лаар дээш демиселе Чехословакиянын коммунисттеринге болгаш улзунга социалисттик чурттарын коммунисттик болгаш ажилчын партияларнын дузаламчынын кол-кол үе-чадаларын көргүсүн документтерин тоску номеринге паралап турган. Номчукчулар СЭБП ТК-нын Политбюрозуна болгаш ЧКП ТК-нын Президиумуна ужуражыкыны дугайында кады-кылган Диннадынын, социалисттик чурттарын коммунисттик болгаш ажилчын партияларнын Мегделдинин, совет-чехословак туугадажыкылар дугайында Тиннадынын, а ол ишкан Москва туугадажыкылар дугайында ЧКП ТК-нын пленумун доктаалынын бүрүн текстерин ол номерден номчук болуп.

Делегейин коммунисттик шимчээшкенин хуучу ажилдакыны, Франциянын коммунисттик партиясынын Политбюрозуна кичигүну Жак Дюклоун «Империализм болгаш антиимпериалисттик күштер» деп эгелит чүүлүн номерге паралап.

Журналдын номеринде паралап Колумбиянын Компартиясынын ТК-нын Чингине секретары Хильберто Визарын «Коммунисттик партияларнын делегей Чувула хураы чатын эгити херээнге бараан болуп» деп чүүлүн делегей коммунисттерин амгыларынга

«ПРОБЛЕМЫ МИРА И СОЦИАЛИЗМА» ЖУРНАЛДЫН ДОПЧУЛАЛЫ

Чувула болушкун — коммунисттик болгаш ажилчын партияларнын делегей Чувула хураында тураскалган.

Висенте Марисинин «Аргентинанын коммунисттер болгаш ажилчын партиянын демисели» Сантьяго Альварестин «Коммунисттерин болгаш шажыкчыларын эилелдини дугайында база катап» деп чүүлдеринде коммунисттик болгаш ажилчын партияларнын стратегиянын болгаш тактиказынын тодаргай айтырылганы чырыккан.

Амгы үе-чадала национал-хосталгалыг шимчээшкенин хөгжүлдөш журналда улут черин ээлээн. «Антиимпериалисттик демиселе Азия болгаш Африка чурттарынын аныктарынын ролю» деп темага санал-оналдарын солчулгазынын допчулалын журналдын номеринде паралап. Журналдын төлөөкчилери, Азиянын болгаш Африканын алган чурттарынын аныктар шимчээшкенин активчилери ол санал-оналдарын солчулгазын Софляга эрттиген.

Жорж Бата, Рашад, Мохамед Хармел оларын «Араб национал-хосталгалыг шимчээшкенин он чүүлү соругдарлар» деп чүүлүн чамдык араб коммунисттик болгаш ажилчын партияларнын чувула хураынын түнөлдөринге бараан болушкан.

Африка динин мунуу талзында колонизмдин болгаш неоконизмдин биле демиселин оозагай чүүлдерин А. Леруноун «Мунуу Африка хосталга дээш дайыдажып турар» деп чүүлүн чырыккан. Совет экономист Л. Альтерин «Амгы буржуаз политиктик экономика дугайы» чүүлүндө, Иб Нерзидинин болгаш Илья Новиктин «Кивернетика, марксизм, ниитиле» деп кады бжээш чүүлүндө буржуаз идеология-биле демиселин айтырылганын көргөн.

Алар үенин политиктик болушкунуна чырыккан чүүлдерин номерге «Болушкунуна болгаш калчар көрүчүкчилер» деп аге-биле паралап.

Англи көсүк эртемден болгаш тайбын дээш демиселин Джон Бернал Фредерик Жолио-Кюринын мочаан хунтүндө бээр он чылыга бараан болушкан «Эртемден-демиселчи» деп чүүлүн журналда паралап.

Болушкун ийделийн номеринге номчукчуларга бараалташкан, журналдын редакциясы марксизм-ленинизмдин идеяларын негиздеп дээш ишкелди мочаан сонгаар-лаа чурдарын, социал төпшлөгө дээш, коммунизмдин тийдедген дээш, империализмге удуу улустарын ниити демиселин болушкун салымшыкынын кирип турар чүүлдерин турар.

1969 чыла журнал В. И. Ленинни төрттүнгөн хунтүндө бээр 100 чылыга бараан болушкан материалдарын паралап деп турар. Журналдын арынарныга ол ийдейге белеткедди аны-бүрү чурттарда чурт турарын чырыккан, коммунисттик болгаш ажилчын партияларнын амгы үедө демиселини соругдарларын барымдаалап, ленинчи номчалды ажилдап кылдыр теоретиктик чүүлдерин паралап.

Журнал улут кичээшкенин сайымангай социалисттик ниитиле тургузарынын айтырылганыга, социалисттик бүдүрүлгө харылдааларын сайымангайжыларынга, социалисттик чурттарын политиктик болгаш экономикалык кады ажилдажыкыларын, оларын чатын эилелдини айтырылганыга көрүлүр. Журнал амгы ниитилелдин амгыларынга чаа болушкунуна, аны-бүрү болушкунуна болгаш бүгү дегелейде социал-экономикалык чаа чурдугдарын шимчээшкенин эи ишкелди-биле чурдар болуп турар. Мунунадыгы ишкан, журнал коммунисттик партияларнын амгыларын дугайында аны-бүрү ниитилелдини паралап.

Белар чыла журнал амгы үенин айы келген эи чүүлү айтырылганын талзы-биле санал-оналдарын солчулгазын болгаш теоретиктик конференцияларын ороондастап, оларын материалдарын журналдын номеринде паралап турар. 1969 чылы эгеленде-ле журнал Коммунисттик Интернационалдын 50 чылыга бараан болушкан «Интернационализм — делегейин коммунисттик шимчээшкенин кол принципи» деп темага санал-оналдарын солчулгазын чурдар болуп турар.

Журнал номчукчуларын чагаларын болгаш оларын айтырылганын харымдарын кузедди-биле паралап. 1969 чыла «Проблемы мира и социализма» журналга чыгыды «Советпечатъ» бийлигге пунктулары, почталар, харылдааларын контролар болгаш салбыралы, бугурулгелерде, албан черлеринде болгаш өөредилге черлеринде хой-ниитини таралыкчылары чүүлү азыр.

Журнал номчукчуларын чагаларын болгаш оларын айтырылганын харымдарын кузедди-биле паралап. 1969 чыла «Проблемы мира и социализма» журналга чыгыды «Советпечатъ» бийлигге пунктулары, почталар, харылдааларын контролар болгаш салбыралы, бугурулгелерде, албан черлеринде болгаш өөредилге черлеринде хой-ниитини таралыкчылары чүүлү азыр.

Англи көсүк эртемден болгаш тайбын дээш демиселин Джон Бернал Фредерик Жолио-Кюринын мочаан хунтүндө бээр он чылыга бараан болушкан «Эртемден-демиселчи» деп чүүлүн журналда паралап.

Болушкун ийделийн номеринге номчукчуларга бараалташкан, журналдын редакциясы марксизм-ленинизмдин идеяларын негиздеп дээш ишкелди мочаан сонгаар-лаа чурдарын, социал төпшлөгө дээш, коммунизмдин тийдедген дээш, империализмге удуу улустарын ниити демиселин болушкун салымшыкынын кирип турар чүүлдерин турар.

Понзий Дамдинсуранин баштайгы чогаалдары 1926

Р. А. Аракчаев ажил үезинде.

Красноярскте болган делегейге кирген «Теве».

Сентябрьда кылган дужаага «Ал».

Евсей-биле хурежит

КРАСНОЯРСК. (СЭТА-нын мөр). Келер үениң Саян-Шуш ГЭС-инин он талзы эрин онгарынын үстү талзын чалаары — Евсей-биле база бир сегирип алышынын эгелзэн. Чал дэуунуң баштайгы дэжын салыр алдар ол тулугун эң эки чалаачы Илья Кожуранын улуг-хууунга таварышкан.

Чал станция баштайгызындан-даа улуг: он кучу-шылды Красноярс ГЭС-ининден 400 муң киловатт артык.

Раиса Ажыевна Аракчаа — Кызылдын сүт болгаш сүт продуктуларын топ магазининде бөдүүн ажилчын. Оон коллективинде сес кичи бар. Аракчаанын кылып турар кол ажылы саям алыкчыларын херэгден продуктуларын салдыкыларга чоокшудалып чедирер хуулдугели. Раиса Ажыевна ол ажылда ам сес чыл ажилдап келген болгаш коллективте мергежил, ак сеткилдик кижилерин бирээш.

Аракчаа үш оолдун неси. Улут оту Сергей Кызылдын чуртла училешинин ийги кургузунда, ортун оту Олег № 2 школанын сески класинда а эң бичеи Волода ол-ла школанын 2-ги класинда. Аванын ие сагыш салымшыкынын ачымында оларын өөредилгези кончут эки.

Бөдүүн ишчи, ажил амгыларын аныгы хой-ниитини ажилында база киржи, № 2 школада аа-не комитетин кичигуу. Кошак өөредилгенин урулар-биле болгаш оларын аа-нелери-биле доктаамал харылдаанын тулуп, оларга бөдүүн ажилдыг арга-сүмезин берип турар.

Раиса Ажыевна кызымач ажилчын, хой-ниитини болушкун аныгыда сиңип чааар ажилда тыва херээн кижилерин ниитиле бирги мергежилдик сиңилчи. Ол 1967 чыла СССР-ниң чуртчулар аялелинин кандидат кичигуу аргени чедип алган. «Совет Россия» деп делгелгеге «Национал хепитг херээн кичи», «Арыман», «Өшкү»

Сентябрьда кылган дужаага «Ал».

„Рассветниң“ тишлегези

Сентябрь 12-де «Хуреш» стадионга Новокузнецкийн «Рассвет» болгаш Кызылдын «Заря» командаларынын бут бөмбүкчүлери эш-хууунда ужурашканнар. Оюн кайы-лаа командаларын ажил халлаашкыны-биле эгелзэн.

Сиңилчи Р. А. Аракчааның казынып турары.

деп ажилдарын киргеш, бирги чергениң диплом-биле шапнаткан. Сиңилчи чуртчулук кылган ажилдарын бистин улут Төрөн чурттулук чайымында Москвда, Ленинградта, Омскиде, Красноярскиде болгаш республиканын Алдан-Мадыр аттыг чурт-шынчыл мурейинде кайы хой. Красноярскиде болган зона делгелгезин киргени «Ады», «Хам», «Теве» деп ажилдары белик үнеледи алган.

Сиңилчинин кылган ажилдарын сонугурап көргөш:

— Бандыг чүүлдерин сиңилип чаап турар силер? — деп, оон сонугурадым.

— Болуунда дириг амытанар: — малдын чүтүн айы-биле, кичи, мт, куш аймаа, ан болгаш өскө-лаа сонугураа чүүлдерини дүрүлөптөр мен ийи — деп, ол харылады.

— Бандыг материалдан чааарга таарымчалыгы? — деп, айтыртыга: — Болуунда-ла чонар-даштан болгаш хуучын мый онза таарымчалыгы — деп, Раиса Ажыевна зарылады.

Чоокта чаа, сентябрь эгеленде бир «Ады» чааар чуртлаа мастерсказын дужаага «Ады», «Арыман» сиңип дооскап, ам национал тыва шырарын бдүн хевирлерин чаап турар.

Сиңилчи чаапчы Раиса Аракчааның урал талантындан чаа-чаа солун чүүлдер моон сонгаар-лаа бүдөр дэуунге чыгынып турбас. Мергежилдик бирги херээн чазаныкты кандидатка моон сонгаар-лаа улут чедирешкенин болушкун күзөп каары өөрчүгү-дүр.

А. СОДУНАМ. Фотолары авторнун.

Чогаалчы болгаш эртемден

Моолдун чаа литературалык эге үндөшкөндүгү Д. Н. Дамдинсуранин олар болуп турар. Аны-дунда моол улустун сурагыч чогаалчыларын бйрээш, эртемден Чамзийн Дамдинсуранин бөгүн 60 харлаан. Ол 1908 чылым сентябрь 14-те Чоон айыкта, малчын араатны өг-бүлзиден төртүтүнгөн.

Понзий Дамдинсуранин баштайгы чогаалдары 1926

чыла моол пардалгаларга көсүп кээп, номчукчуларын дораан-ла хандыкыла берген. Баштай ол чечен чугааларын, мулуктерин бижип, паралап турган, Оон эи баштайгы хууг чечмээш чогалы — «Кеткен зүг» деп тоожуу 1929 чыла пардалгага үнүп, Моолдун ирак-кылг аймактарыга, дораан-ла сурагыжып, номчукчуларын эки мактаын чаалап алган. Ыла

феодализмге удуу демисел көргүстүнгөн. 1958 чыла ол тоожуу орус дилгаа чүүлүдүну, совет номчукчуларга негиз берген. Баштай бижар «Чогаалдары» — Буурул бижар чогалдары. «Ийдириг мочаан оларым», «Кузедди дугайында тоолдар» болгаш өскө-лаа чечен чугааларын, хой саям шүлүктери хамаарып. Устунде азынчы чечен чугаалары орус дил кырында пардалтылган. Моол улустун улут Ленин башкагы ынакшылынын, оон моол ууска чедирген ачы-ла-ымызынын дугайын болушкун баштайгы мулуктеринге база-ла көргүскөн. Ол ынакшыла «Ленинин мугейи», «Сонгу

чүктүн сылдызы» болгаш оон-ла өскө шүлүктөргө киреттигин. Эртен үенин чуттүг-багыт сойгалаар, ону көөр хоон чок чорукка анык өскөн кижизинде деп. А. М. Горькийнин чугаалар чугаалын Дамдинсуранин моол чогалын өөрбиле база-ла харылдаштып, Саян-Токта, Степан Салыг-оол, Олег Саган-оол биле ол Москвда каш удуз ужурашкан.

Понзий Дамдинсуранин чугаа сурагыч чогаалчы эвес, моолдун сурагыч эртемдени болуп турар. Ол моол дилды болгаш үжүк-бикчи сайырадырынга улут эртем ажилдарын кылган. Анда «Моол дил дугайы», «Моолдун чечен чогалынын

Бистин календарыыс

допчулаа» болгаш өскө-лаа ажилдары хамаарып, эртемдин сайыралында улут салымшыкыны кириген. Дамдинсуранин бистиниң ажилдакы чымы болуп, Ол Бүгү-делегейин Тайбын Чувулинин кичигуу болуп, Моолдун тайбын камгалаанын комитетин үр үеде узуруп келген.

П. Дамдинсуранин чогаалчы болгаш эртемден ажил-чорудулганы дээш анда Куртне шааналын тывыскап болгаш чазактын орден-хавыялары-биле шапнаткан.

Т. САЯН-ООЛ.

Редиктор Н. Н. КУДАЖИ.

СПАРТАКИДАЛАР

ХҮРЭЭЛЕН КАЛБАРЫН ДЭЭШ

Комсомолдун саналын бузуулар бо чылын эгелз болгаш эртин турар ийи эи улут маргалаалары — Ортаз Азия республикалары биле Казах-станниң херээн аныктарын бирги спартакиадазынын болгаш шалымчы комсомолчу туугааларын бүгү-үндөш спартакиадазынын түнөлдөрүн үлдүрүп чоокшудал келген. Оларын ийдирип совет аныктарын улут байырлыгына — комсомолдун бо чылын демгелестинер 50 чыл оюнга турскалган.

Сентябрь 19-24-те Душанбеге Ортаз Азия биле Казахстанниң херээн аныктар спартакиадазын шүлөгенин маргалаа болуп, Республиканын колхоз, совхозтарында, хуорайларга болгаш найымдаларында спартакиада улут байыраа болуп эртен. Ону эрттиренин программалында спорттун тос аны маргалаалары көрүнгөн. Спартакиадазын кол соругаа — рекордтар чедип алмыр эвес, харын күш-кузгун, спорт кы-

лырында чаа-чаа муң-муң ажилчын чыгарып, албан-лаакчыларын, колхозчуларын, студенттерин, школачыларын хаара тудары болган.

Революция мунуна Ортаз Азия улустарынын амылдарында «спорт» деп сес безин чок турган. Ырак эвес эртен үеде безин «херээн» болгаш «спорт» деп сестер хой кичилерге чүүлдөш кылдыр салымдарып чорасан. Ам Казахстанда 300 муң хире, Киргизияда — 30 муң кыстар спартакиада маргалааларын эгелзэн. Тажикстанда күш-кузгун кыстарын саны сөөлүг ийи чыл дургузунда 44 муң кичи чеккен. Спартакиада чүгө спортчү чедирешкенин болуп соругаагы эвес-даа бол, ийи чедирешкенин чок эртпен деп демгелзэ чөгүр. Кичик кылдыр көргүзгө, Киргизиянын ол-ла республика спартакиадазын лаборант Надежда Назарова ССР-ниң спорт мастеринин нормативин эи баштай күстөткен.

Душанбеге эртер шүлө маргалааа чүгө спорт маргалааларын үеи эес. Ол хунерде Тажикстанниң найымдалында Ортаз Азия республикалары биле Казахстанниң артисттер, маражылар, танымчылары база чыгып келер. Спорттун национал хевирлерин талзы-биле маргалаалар программалар дашкар эртер. Ол маргалааларга чедирешкенин болгаш оларын шапнаткан-биле ВЛКСМ ТК тускай спартакиада тургускан. Спартакиадазын түнөш маргалааларын кол суузын делегейде эи баштайгы херээн-космонавт В. В. Николаев-Терешкова болуп.

Шүлө маргалааагы күжүн шенен көрү эге дээш Жановта (Донек область) сентябрь 9-тан 13-ке чедир 98 шалымчы комсомолчу туугааларын аныктары зона маргалааларында кирип турар. Оларын спартакиадазын өлөй-бол, чик атлетика маргалааларын, студент ойнар теннис, шой көдүрер, боодалга, автомо-

биль башкарарыннын марын мергежл маргалааларын кылдыр программалыг. Туугааларга болган маргалааларга муң-муң оолдар, кыстар киришкен. Спартакиада хунеринде туртутул ой районналарга спорттун эи болушкун, калыпта туугаалары бүткен. Анык Ангарск, Шелехов, Балаково болган Тольятти хоорайларга кайтамчылык спорт комплекстери тургустунган. Амдызында маргалаалар Гроднога (Белоруссия) биле Прибалтиканын туугаалары маргалааларын. Череповецке (РСФСР-нин сойу-барын зонамы маргалаа кылды) эртен. Белоруссиянын 3 аугаар Солонгос «Тулуг трезниинг» атлеттери биле өлөй-болчулары, Литва ГРЭС-инин аалжыкылары, Череповецтиң металлургия комбинатын штандалыг-туугаалары маргалаа кылды эгелзэн. Ангарскте, Прокопьевскте, Салаватка, Карагандага, Балаковога, Согу Донектеги зона маргалаалары эртер. (СЭТА).

Олимпийжилерниң мурнакчы хайгыылчылары

Бистин олимпийжилеринс Мехикоже чоруттарынын бүдүзүндө, сентябрь 12-де Кремль чанында келген. Олар В. И. Ленинниң мачолейинге тайынналган чакыи өшүт, өртүлүг чечетер эгелзэн. Олимпийжилер Бидинмес солдаттын хевирине чаа чоран.

Совет олимпийжилерин баштайгы отряды — чус хире чик атлеттер, беш аны мергежилдик спортчулар, улегержи хемелашкын мастерын чорутар дей берген. Совет ийи «ИЛ-18» дайвер сентябрь 12-де дүн ортуунга каш-ла минута чеклекте ужуу үткен.

Совет олимпийжи командалын мурнакчы хайгыылчылары

— ол спортчулар олимпийжи суурун баштайгы чурттакчыларын санынга кирир. Ук сууру Мексиканын президентин Густаво Диас Ордас сентябрь 13-те байыраг байлаа азыткан. Мехикода Гватемаланын командалыг бир тамдыны, Польшанын, Испаниянын чааг-тергелчери чедип келген. XIV олимпиаданын ажитыларында чедир артык үеи спортчулар сөөлү белеткедере болгаш ийи километр ажим бөдик ол черин аглар-бойдузунга чачыгарында ажилдаар.

Оон өскө совет олимпийжилер Мехикоже чоокку хунериниң тургузуна алчатылар.

Былды, Шетиникин — Кравченко кудумчуу, бажын № 3. ТЕЛЕФОННАР: Редакторнун 24-63, редакторнун, орадакчыларын болгаш пропаганда кидизинин 35-24, харысдалгы секретарынын 23-35, партия амгылар кидизинин 37-13, каада ажил-агы кидизинин 21-47, уаеутор кидизинин 22-64, чаага база совет тургузук кидизинин 21-27, информация кидизинин 20-60, бухгалтериянын 31-75, корректорларын 27-41. Солун вебейн барганда 32-75 телефонче долгаар.

Тыва АССР-ниң Министрлер Чувулинин чанында парлага эртелелинни типографияны (Былды, Шетиникин — Кравченко кудумчуу).

ТС-01033

Редакциянын адреси:

Солун неделяда алды катап үнер

КИНО

СЕНТАБРЬ 14-ТЕ

«НАВРАЛ»: «Теве! База теве!» 10, 12, 2, 4, 5, 45, 7, 30, 9, 55 шактарда.
«ЕВЕСЕИ»: «Бир эес ан арал болуума» 10, 2, 25, «Маз чуртталгам сен» (1, 2 серияларын ийди кино) 11, 50, 1, 05, 6, 40, 9, 15 шактарда.
«КАА-ХЕМ»: «Денир агым» 2, 30, «Чингачун — Улуг Чылан» 4, 30, 6, 30, 8, 30 шактарда.